

KURSPLANERNAS OLIDLIGA KOMPLEXITET

– exempel svenska åk 7-9

Gunnar Hyltegren, 2024-03-25 (texten finns att ladda ner på www.gunnarhyltegren.se)

Bakgrund

Ända sedan läsåret 1995/96 har jag anat att de målstyrda betygen inte fungerar. Än mer säker kände jag mig efter avslutad avhandling *Vaghet och vanmakt – 20 år med kunskapskrav i den svenska skolan* (2014).

Dels hade jag djupintervjuat ett antal betygssättande lärare och funnit olika grader av medvetenhet om styrdokumentet samt en del kreativa sätt att bedöma och betygssätta elever. Dels avslöjade djupläsningen av de riksdagsmotioner som på olika sätt handlar om betyg i skolan åren 1990–2011, att ledamöterna hade en verklighetsfrämmande tro på vad det nya betygssystemet 1994 skulle kunna åstadkomma - både i skolan med eleverna och i samhället som en följd av elevernas kunskaper.

Undersökningen

Jag har nu tittat närmare på relationen mellan betygskriterier och det centrala innehållet i ämnet svenska.

Det första steget innebar djupläsning av det centrala innehåll som undervisningen ska behandla i årskurserna 7, 8 och 9 enligt kursplanen. Innehållet omfattar 24 punkter med sammanlagt 176 kunskapsaspekter. Benämningen kunskapsaspekt hänger ihop med att läraren rimligen ska behandla sådant i undervisningen som eleverna ska utveckla kunskaper om. Begreppet kunskapsaspekt kan mer specifikt redas ut med hjälp av följande exempel.

En av punkterna i det centrala innehållet lyder: "Strategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier". Vid en analys urskiljs tre kunskapsaspekter: förståelsestrategier, tolkningsstrategier och analysstrategier. Det är om dessa aspekter som eleverna ska utveckla kunskaper. Med samma inriktning analyserades samtliga 24 punkter i det centrala innehållet (se sid 1–5).

Det andra steget innebar en djupläsning av betygskriterierna. Där fann jag 41 olika kompetenser som eleverna ska visa upp för att kunna betygssättas (se sid 6).

1. Samtalsutvecklande
2. Diskussionsutvecklande
3. Muntligt åsiktsframförande
4. Muntligt argumentunderbyggande
5. Muntligt framförandeförberedande
6. Muntligt framförandegenomförande
7. Muntlig framförandestruktur
8. Muntligt framförandeinnehåll
9. Muntlig framförandeanpassning till syfte
10. Muntlig framförandeanpassning till mottagare
11. Muntlig framförandeanpassning till sammanhang
12. Skriftspråksvariation
13. Skriftspråksstruktur
14. Skriftspråksinnehåll
15. Skriftspråksanpassning till texttyp
16. Skriftspråksanpassning till syfte
17. Skriftspråksanpassning till mottagare
18. Skriftspråksanpassning till sammanhang
19. Språkligt normföljande
20. Läsningsflyt skönlitteratur
21. Läsningsflyt sakprosatexter
22. Skönlitterär läsförståelse
23. Sakprosatextlig läsförståelse
24. Textsammanfattande
25. Textinnehållsresonerande
26. Skönlitteraturkunskap
27. Tillkomstsammanhangkunskap
28. Informationssökningssäkerhet
29. Informationsvalssäkerhet
30. Informationsprenter med egna formuleringar
31. Informationsprenter med ämnesrelaterat språk
32. Informationsprenter med citat
33. Informationsprenter med källhänvisning
34. Underbyggda resonemang om informationens trovärdighet
35. Underbyggda resonemang om informationens relevans
36. Underbyggda resonemang om källornas trovärdighet
37. Underbyggda resonemang om källornas relevans
38. Resonemangsförande om språk i Sverige
39. Resonemangsförande om språk i Norden
40. Resonemangsförande om språkbruk i Sverige
41. Resonemangsförande om språkbruk i Norden

Resultat och slutsatser

Den undersökta kursplanen är ytterst komplex. Relationerna mellan betygskriterierna och det centrala innehållet innebär att varje elev ska visa upp 41 olika kompetenser i relation till det centrala innehållets 24 punkter. Eftersom inte samtliga kompetenser i kriterierna kan relateras till var och en av punkterna i det centrala innehållet, visar undersökningens resultat att det är 255 olika kunskapssituationer som måste till för att en elev ska kunna bedömas inför slutbetyget i årskurs 9.

Därutöver kommer att elevens kunskaper ska graderas i tre nivåer. Detta skulle kunna innebära 765 möjliga bedömningsutfall. Ett antal som ingen rimligen kan hantera vilket betyder att lärare tvingas hitta på kreativa förhållningssätt, medel och metoder för att överhuvudtaget kunna sätta betyg.

På följande 17 sidor presenteras undersökningens resultat mer i detalj.

ANALYS AV CENTRALT INNEHÅLL - ämnet svenska

Centralt innehåll åk 7-9 Totalt 24 punkter	Kunskapsaspekter i detta innehåll Totalt 176 kunskapsaspekter
Läsa och skriva	
Gemensam och enskild läsning.	Gemensam läsning Enskild läsning
Strategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier.	Förståelsestrategier Tolkningsstrategier Analysstrategier
Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syfte, avsändare och sammanhang.	Budskapsurskiljning Temaurskiljning Motivurskiljning Syftesurskiljning Avsändarurskiljning Sammanhangsurskiljning
Att urskilja innehåll som kan vara direkt uttalat eller indirekt uttryckt i texten.	Direkt uttalat innehållsurskiljning Indirekt uttryckt innehållsurskiljning
Sammanfattning av texter	
Analys av texter med koppling till upphovsperson, tid och andra texter samt utifrån egna erfarenheter, olika livsfrågor och omvärldsfrågor.	Textanalys kopplad till upphovsperson Textanalys kopplad till tid Textanalys kopplad till andra texter Textanalys utifrån egna erfarenheter Textanalys utifrån olika livsfrågor Textanalys utifrån omvärldsfrågor
Gemensamt och enskilt skrivande.	Gemensamt skrivande Enskilt skrivande
Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras uppbyggnad och språkliga drag.	Skrivstrategier för olika typer av texter med anpassning till deras uppbyggnad Skrivstrategier för olika typer av texter med anpassning till deras språkliga drag
Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar.	Textskapande där ord, bild och ljud samspelar.
Disposition och redigering av texter med hjälp av digitala verktyg.	Digitala verktygsanvändning vid disposition av texter Digitala verktygsanvändning vid redigering av texter
Bearbetning av egna och gemensamma texter till innehåll och form.	Bearbetning av egna texter till innehåll. Bearbetning av egna texter till form. Bearbetning av gemensamma texter till innehåll. Bearbetning av gemensamma texter till form.
Att ge och ta emot respons på texter.	Responsgivande på andras texter. Resonstagande på egna texter.
Språkliga strukturer och normer.	Språkliga strukturer. Språkliga normer.

Stavning, meningsbyggnad, styckeindelning och olika typer av textbindning.	Stavning Meningsbyggnad Styckeindelning Olika typer av textbindning
Ordklasser och satsdelar.	Ordklasser Satsdelar
Språkliga handböcker och digitala verktyg för ordförståelse, språkriktighet och variation.	Språkliga handböcker för ordförståelse Språkliga handböcker för språkriktighet Språkliga handböcker för variation Språkliga digitala verktyg för ordförståelse Språkliga digitala verktyg för språkriktighet Språkliga digitala verktyg för variation
Tala, lyssna och samtala	
Olika former av samtal. Att delta aktivt, uttrycka känslor, tankar och kunskaper, lyssna, ställa frågor och föra resonemang, samt formulera och bemöta argument.	Olika former av samtal Att delta aktivt Att uttrycka känslor Att uttrycka tankar Att uttrycka kunskaper Att lyssna Att ställa frågor Att föra resonemang Att formulera argument Att bemöta argument
Att leda ett samtal och sammanfatta huvuddragen i vad som sagts.	Att leda ett samtal Att sammanfatta huvuddragen i vad som sagts
Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare. Anpassning av språk, innehåll och disposition till syfte, mottagare och sammanhang.	Muntliga presentationer för olika mottagare Muntligt berättande för olika mottagare Anpassning av språk till syfte Anpassning av språk till mottagare Anpassning av språk till sammanhang Anpassning av innehåll till syfte Anpassning av innehåll till mottagare Anpassning av innehåll till sammanhang Anpassning av disposition till syfte Anpassning av disposition till mottagare Anpassning av disposition till sammanhang
Talmanus och olika verktyg för att planera och genomföra muntliga presentationer, såväl med som utan digital teknik.	Talmanus för att planera muntliga presentationer med digital teknik Talmanus för att planera muntliga presentationer utan digital teknik Talmanus för att genomföra muntliga presentationer med digital teknik Talmanus för att genomföra muntliga presentationer utan digital teknik Olika verktyg för att planera muntliga presentationer med digital teknik Olika verktyg för att planera muntliga presentationer utan digital teknik Olika verktyg för att genomföra muntliga presentationer med digital teknik Olika verktyg för att genomföra muntliga presentationer utan digital teknik

Texter	
<p>Skönlitteratur för ungdomar och vuxna från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen.</p> <p>Epik, lyrik och dramatik.</p> <p>Texter som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor.</p>	<p>Skönlitteratur för ungdomar från olika tider</p> <p>Skönlitteratur för ungdomar från Sverige</p> <p>Skönlitteratur för ungdomar från Norden</p> <p>Skönlitteratur för ungdomar från övriga världen</p> <p>Skönlitteratur för vuxna från olika tider</p> <p>Skönlitteratur för vuxna från Sverige</p> <p>Skönlitteratur för vuxna från Norden</p> <p>Skönlitteratur för vuxna från övriga världen</p> <p>Episk litteratur</p> <p>Lyriklitteratur</p> <p>Dramatiklitteratur</p> <p>Texter som belyser människors villkor</p> <p>Texter som belyser människors identitetsfrågor</p> <p>Texter som belyser människors livsfrågor</p>
<p>Språkliga drag, uppbyggnad och berättarperspektiv i berättande och poetiska texter.</p> <p>Bildspråk, gestaltningar, parallellhandling, tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt dialoger.</p>	<p>Språkliga drag i berättande texter</p> <p>Språkliga drag i poetiska texter</p> <p>Språklig uppbyggnad i berättande texter</p> <p>Språklig uppbyggnad i poetiska texter</p> <p>Språkliga berättarperspektiv i berättande texter</p> <p>Språkliga berättarperspektiv i poetiska texter</p> <p>Bildspråk</p> <p>Gestaltningar</p> <p>Parallellhandling</p> <p>Tillbakablickar</p> <p>Miljöbeskrivningar</p> <p>Personbeskrivningar</p> <p>Dialoger</p>
<p>Några skönlitterära genrer och hur de stilistiskt och innehållsligt skiljer sig ifrån varandra.</p>	<p>Några skönlitterära genrer och hur de skiljer sig ifrån varandra</p> <p>Några skönlitterära genrer och hur de innehållsligt skiljer sig ifrån varandra</p>
<p>Några skönlitterära betydelsefulla författare och deras verk samt de historiska och kulturella sammanhang som verken har tillkommit i.</p>	<p>Några skönlitterära betydelsefulla författare (och deras verk)</p> <p>Några skönlitterära betydelsefulla (författare och deras) verk</p> <p>De historiska sammanhang som verken har tillkommit i</p> <p>De kulturella sammanhang som verken har tillkommit i</p>
<p>Sakprosatexter för ungdomar och vuxna.</p> <p>Beskrivande, förklarande, utredande, instruerande och argumenterande texter.</p> <p>Texternas syfte, innehåll, uppbyggnad och språkliga drag.</p> <p>Kombinationer av olika texttyper.</p>	<p>Sakprosatexter för ungdomar</p> <p>Sakprosatexter för vuxna</p> <p>Beskrivande texter</p> <p>Förklarande texter</p> <p>Utredande texter</p> <p>Instruerande texter</p> <p>Argumenterande texter</p> <p>Texternas syfte</p> <p>Texternas innehåll</p> <p>Texternas uppbyggnad</p> <p>Texternas språkliga drag</p> <p>Kombinationer av olika texttyper</p>

Texter i digitala miljöer samt andra texter som kombinerar ord, bild och ljud. Språkliga och dramaturgiska komponenter samt hur uttrycken kan samspela med varandra, till exempel i filmiskt berättande, teaterföreställningar och webbtexter.	Texter i digitala miljöer som kombinerar ord, bild och ljud Andra texter som kombinerar ord, bild och ljud Språkliga komponenter Dramaturgiska komponenter Hur uttrycken kan samspela med varandra i filmiskt berättande Hur uttrycken kan samspela med varandra i teaterföreställningar Hur uttrycken kan samspela med varandra i webbtexter
Språkbruk	
Språkliga strategier för att minnas och lära genom att identifiera nyckelord och föra anteckningar.	Språkliga strategier för att minnas genom att identifiera nyckelord Språkliga strategier för att minnas genom att föra anteckningar Språkliga strategier för att lära genom att identifiera nyckelord Språkliga strategier för att lära genom att föra anteckningar
Ord och begrepp för att på ett varierat sätt uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.	Ord för att på ett varierat sätt uttrycka känslor Ord för att på ett varierat sätt uttrycka kunskaper Ord för att på ett varierat sätt uttrycka åsikter Begrepp för att på ett varierat sätt uttrycka känslor Begrepp för att på ett varierat sätt uttrycka kunskaper Begrepp för att på ett varierat sätt uttrycka åsikter Ords nyanser Ords värdeladdning Begrepps nyanser Begrepps värdeladdning
Skillnader i språkanvändning beroende på syfte, mottagare och sammanhang. Språkets betydelse för att utöva inflytande.	Skillnader i språkanvändning beroende på syfte Skillnader i språkanvändning beroende på mottagare Skillnader i språkanvändning beroende på sammanhang Språkets betydelse för att utöva inflytande
Språkbruk, yttrandefrihet och integritet i digitala och andra medier och i olika sammanhang.	Språkbruk i digitala medier i olika sammanhang Språkbruk i andra medier i olika sammanhang Yttrandefrihet i digitala medier i olika sammanhang Yttrandefrihet i andra medier i olika sammanhang Integritet i digitala medier i olika sammanhang Integritet i andra medier i olika sammanhang
Språkbruk i Sverige och Norden. Några svenska dialekter och sociolekter. Framträdande skillnader och likheter mellan de nordiska språken.	Språkbruk i Sverige Språkbruk i Norden Några svenska dialekter Några svenska sociolekter Framträdande skillnader mellan de nordiska språken Framträdande likheter mellan de nordiska språken
De nationella minoritetsspråken i Sverige och deras ställning i samhället.	De nationella minoritetsspråken i Sverige De nationella minoritetsspråken ställning i samhället
Språkbruk och språkförändring genom tiderna, till exempel vilka språk som påverkat svenskan historiskt och i nutid.	Språkbruk genom tiderna, t.ex. vilka språk som påverkat svenskan historiskt Språkbruk genom tiderna, t.ex. vilka språk som påverkat svenskan i nutid Språkförändring genom tiderna, t.ex. vilka språk som påverkat svenskan historiskt Språkförändring genom tiderna, t.ex. vilka språk som påverkat svenskan i nutid

Informationssökning och källkritik	
Informationssökning på bibliotek och på internet, i böcker och massmedier samt genom intervjuer.	Informationssökning på bibliotek Informationssökning på internet Informationssökning i böcker Informationssökning i massmedier Informationssökning genom intervjuer
Hur man refererar, citerar och gör källhänvisningar, även referenser till digitala medier.	Hur man refererar Hur man citerar Hur man gör källhänvisningar Hur man gör referenser till digitala medier
Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.	Hur man sovrar i en stor informationsmängd Hur man prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt

ANALYS AV BETYGSKRITERIERNA – ämnet svenska

Betygskriterier i slutet av åk 9 - betyget E	41 kompetenser att visa upp enligt kriterierna (siffran refererar till kriteriedelen i vänsterspalten)
1. Eleven samtalar om och diskuterar varierande ämnen på ett sätt som till viss del utvecklar samtalen och diskussionerna.	Samtalsutvecklande (1) Diskussionsutvecklande (1)
2. Eleven framför åsikter med till viss del underbyggda argument. Dessutom förbereder och genomför eleven muntliga framställningar med i huvudsak fungerande struktur och innehåll och viss anpassning till syfte, mottagare och sammanhang.	Muntligt åsiktsframförande (2) Muntligt argumentunderbyggande (2) Muntligt framförandeförberedande (2) Muntligt framförandegenomförande (2) Muntlig framförandestruktur (2) Muntlig framförandehåll (2) Muntlig framförandeanpassning till syfte (2) Muntlig framförandeanpassning till mottagare (2) Muntlig framförandeanpassning till sammanhang (2)
3. Eleven skriver olika slags texter med viss språklig variation, i huvudsak fungerande struktur och innehåll samt viss anpassning till texttyp, syfte, mottagare och sammanhang.	Skriftspråksvariation (3) Skriftspråksstruktur (3) Skriftspråksinnehåll (3) Skriftspråksanpassning till texttyp (3) Skriftspråksanpassning till syfte (3) Skriftspråksanpassning till mottagare (3) Skriftspråksanpassning till sammanhang (3)
4. Eleven följer språkliga normer på ett i huvudsak fungerande sätt.	Språkligt normföljande (4)
5. Eleven läser skönlitteratur och sakprosatexter med flyt och visar grundläggande läsförståelse. Dessutom sammanfattar eleven olika texter med viss säkerhet.	Läsningflyt skönlitteratur (5) Läsningflyt sakprosatexter (5) Skönlitterär läsförståelse (5) Sakprosatextlig läsförståelse (5) Textsammanfattande (5)
6. Eleven för enkla resonemang om innehållet i olika texter. Eleven visar också grundläggande kunskaper om skönlitteratur och de sammanhang som olika verk har tillkommit i.	Textinnehållsresonerande (6) Skönlitteraturkunskap (6) Tillkomstsammanhangskunskap (6)
7. Eleven söker och väljer med viss säkerhet information från olika källor och presenterar informationen på ett i huvudsak fungerande sätt, med egna formuleringar, ämnesrelaterat språk samt citat och källhänvisningar. Eleven för till viss del underbyggda resonemang om informationens och källornas trovärdighet och relevans.	Informationssökningssäkerhet (7) Informationsvalssäkerhet (7) Informationsprestenterar med egna formuleringar (7) Informationsprestenterar med ämnesrelaterat språk (7) Informationsprestenterar med citat (7) Informationsprestenterar med källhänvisning (7) Underbyggda resonemang om informationens trovärdighet (7) Underbyggda resonemang om informationens relevans (7) Underbyggda resonemang om källornas trovärdighet (7) Underbyggda resonemang om källornas relevans (7)
8. Eleven för utifrån givna exempel enkla resonemang om några aspekter av språk och språkbruk i Sverige och Norden.	Resonemangsförande om språk i Sverige (8) Resonemangsförande om språk i Norden (8) Resonemangsförande om språkbruk i Sverige (8) Resonemangsförande om språkbruk i Norden (8)

LÄSA OCH SKRIVA

- kopplingar mellan centralt innehåll och kriterier i ämnet svenska

Centralt innehåll åk 7-9	Kunskapsaspekter i detta innehåll	Kompetenser som eleven ska visa upp enligt kriterierna (siffran refererar till relevant kriteriedel – se separat uppställning)
Gemensam och enskild läsning.	Gemensam läsning Enskild läsning	Läsningsoflyt skönlitteratur (5) Läsningsoflyt sakprosatexter (5) Skönlitterär läsförståelse (5) Sakprosatextlig läsförståelse (5)
Strategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier.	Förståelsestrategier Tolkningsstrategier Analysstrategier	Textinnehållsresonerande (6) Tillkomstsammanhangskunskap (6) Informationspresterar med egna formuleringar (7) Informationspresterar med ämnesrelaterat språk (7) Informationspresterar med citat (7) Informationspresterar med källhänvisning (7) Underbyggda resonemang om informationens trovärdighet (7) Underbyggda resonemang om informationens relevans (7) Underbyggda resonemang om källornas trovärdighet (7) Underbyggda resonemang om källornas relevans (7)
Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syfte, avsändare och sammanhang.	Budskapsurskiljning Temaurskiljning Motivurskiljning Syftesurskiljning Avsändarurskiljning Sammanhangsurskiljning	Sakprosatextlig läsförståelse (5) Textsammanfattande (5) Textinnehållsresonerande (6) Tillkomstsammanhangskunskap (6) Informationspresterar med egna formuleringar (7) Informationspresterar med ämnesrelaterat språk (7) Underbyggda resonemang om informationens trovärdighet (7) Underbyggda resonemang om informationens relevans (7) Underbyggda resonemang om källornas trovärdighet (7) Underbyggda resonemang om källornas relevans (7)
Att urskilja innehåll som kan vara direkt uttalat eller indirekt uttryckt i texten.	Direkt uttalat innehållsurskiljning Indirekt uttryckt innehållsurskiljning	Sakprosatextlig läsförståelse (5) Textsammanfattande (5) Textinnehållsresonerande (6)

SAMMANFATTNING AV TEXTER

- kopplingar mellan centralt innehåll och kriterier i ämnet svenska

Centralt innehåll åk 7-9	Kunskapsaspekter i detta innehåll	Kompetenser som eleven ska visa upp enligt kriterierna (siffran refererar till relevant kriteriedel – se separat uppställning)
<p>Analys av texter med koppling till upphovsperson, tid och andra texter samt utifrån egna erfarenheter, olika livsfrågor och omvärldsfrågor.</p>	<p>Textanalys kopplad till upphovsperson Textanalys kopplad till tid Textanalys kopplad till andra texter Textanalys utifrån egna erfarenheter Textanalys utifrån olika livsfrågor Textanalys utifrån omvärldsfrågor</p>	<p>Skönlitterär läsförståelse (5) Sakprosatextlig läsförståelse (5) Textsammanfattande (5) Textinnehållsresonerande (6) Skönlitteraturkunskap (6) Tillkomstsammanhangskunskap (6)</p>
<p>Gemensamt och enskilt skrivande.</p>	<p>Gemensamt skrivande Enskilt skrivande</p>	<p>Skriftspråksvariation (3) Skriftspråksstruktur (3) Skriftspråksinnehåll (3) Skriftspråksanpassning till texttyp (3) Skriftspråksanpassning till syfte (3) Skriftspråksanpassning till mottagare (3) Skriftspråksanpassning till sammanhang (3) Språkligt normföljande (4)</p>
<p>Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras uppbyggnad och språkliga drag.</p>	<p>Skrivstrategier för olika typer av texter med anpassning till deras uppbyggnad Skrivstrategier för olika typer av texter med anpassning till deras språkliga drag</p>	<p>Skriftspråksanpassning till texttyp (3) Skriftspråksanpassning till syfte (3) Skriftspråksanpassning till mottagare (3) Skriftspråksanpassning till sammanhang (3) Språkligt normföljande (4)</p>
<p>Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar.</p>	<p>Textskapande där ord, bild och ljud samspelar.</p>	<p>Skriftspråksanpassning till texttyp (3) Skriftspråksanpassning till syfte (3) Skriftspråksanpassning till mottagare (3) Skriftspråksanpassning till sammanhang (3) Språkligt normföljande (4)</p>
<p>Disposition och redigering av texter med hjälp av digitala verktyg.</p>	<p>Digitala verktygsanvändning vid disposition av texter Digitala verktygsanvändning vid redigering av texter</p>	<p>Skriftspråksvariation (3) Skriftspråksstruktur (3) Skriftspråksinnehåll (3) Skriftspråksanpassning till texttyp (3) Skriftspråksanpassning till syfte (3) Skriftspråksanpassning till mottagare (3) Skriftspråksanpassning till sammanhang (3) Språkligt normföljande (4)</p>

Bearbetning av egna och gemensamma texter till innehåll och form.	<p>Bearbetning av egna texter till innehåll.</p> <p>Bearbetning av egna texter till form.</p> <p>Bearbetning av gemensamma texter till innehåll.</p> <p>Bearbetning av gemensamma texter till form.</p>	<p>Skriftspråksvariation (3)</p> <p>Skriftspråksstruktur (3)</p> <p>Skriftspråksinnehåll (3)</p> <p>Skriftspråksanpassning till texttyp (3)</p> <p>Skriftspråksanpassning till syfte (3)</p> <p>Skriftspråksanpassning till mottagare (3)</p> <p>Skriftspråksanpassning till sammanhang (3)</p> <p>Språkligt normföljande (4)</p>
Att ge och ta emot respons på texter.	<p>Responsgivande på andras texter.</p> <p>Resonstagande på egna texter.</p>	<p>Samtalsutvecklande (1)</p> <p>Diskussionsutvecklande (1)</p> <p>Muntligt åsiktsframförande (2)</p> <p>Muntligt argumentunderbyggande (2)</p> <p>Muntlig framförandeanpassning till syfte (2)</p> <p>Muntlig framförandeanpassning till mottagare (2)</p> <p>Muntlig framförandeanpassning till sammanhang (2)</p> <p>Textinnehållsresonerande (6)</p>
Språkliga strukturer och normer.	<p>Språkliga strukturer.</p> <p>Språkliga normer.</p>	<p>Skriftspråksvariation (3)</p> <p>Skriftspråksstruktur (3)</p> <p>Skriftspråksinnehåll (3)</p> <p>Skriftspråksanpassning till texttyp (3)</p> <p>Skriftspråksanpassning till syfte (3)</p> <p>Skriftspråksanpassning till mottagare (3)</p> <p>Skriftspråksanpassning till sammanhang (3)</p> <p>Språkligt normföljande (4)</p>
Stavning, meningsbyggnad, styckeindelning och olika typer av textbindning.	<p>Stavning</p> <p>Meningsbyggnad</p> <p>Styckeindelning</p> <p>Olika typer av textbindning</p>	<p>Skriftspråksstruktur (3)</p> <p>Skriftspråksinnehåll (3)</p> <p>Språkligt normföljande (4)</p>
Ordklasser och satsdelar.	<p>Ordklasser</p> <p>Satsdelar</p>	<p>Skriftspråksstruktur (3)</p> <p>Skriftspråksinnehåll (3)</p> <p>Språkligt normföljande (4)</p>
Språkliga handböcker och digitala verktyg för ordförståelse, språkriktighet och variation.	<p>Språkliga handböcker för ordförståelse</p> <p>Språkliga handböcker för språkriktighet</p> <p>Språkliga handböcker för variation</p> <p>Språkliga digitala verktyg för ordförståelse</p> <p>Språkliga digitala verktyg för språkriktighet</p> <p>Språkliga digitala verktyg för variation</p>	<p>Skriftspråksvariation (3)</p> <p>Skriftspråksstruktur (3)</p> <p>Skriftspråksinnehåll (3)</p> <p>Skriftspråksanpassning till texttyp (3)</p> <p>Skriftspråksanpassning till syfte (3)</p> <p>Skriftspråksanpassning till mottagare (3)</p> <p>Skriftspråksanpassning till sammanhang (3)</p> <p>Språkligt normföljande (4)</p>

TALA, LYSSNA OCH SAMTALA

- kopplingar mellan centralt innehåll och kriterier i ämnet svenska

Centralt innehåll åk 7-9	Kunskapsaspekter i detta innehåll	Kompetenser som eleven ska visa upp enligt kriterierna (siffran refererar till relevant kriteriedel – se separat uppställning)
Olika former av samtal. Att delta aktivt, uttrycka känslor, tankar och kunskaper, lyssna, ställa frågor och föra resonemang, samt formulera och bemöta argument.	Olika former av samtal Att delta aktivt Att uttrycka känslor Att uttrycka tankar Att uttrycka kunskaper Att lyssna Att ställa frågor Att föra resonemang Att formulera argument Att bemöta argument	Samtalsutvecklande (1) Diskussionsutvecklande (1) Muntligt åsiktsframförande (2) Muntligt argumentunderbyggande (2) Muntligt framförandegenomförande (2) Muntlig framförandestruktur (2) Muntligt framförandehåll (2) Muntlig framförandeanpassning till syfte (2) Muntlig framförandeanpassning till mottagare (2) Muntlig framförandeanpassning till sammanhang (2)
Att leda ett samtal och sammanfatta huvuddragen i vad som sagts.	Att leda ett samtal Att sammanfatta huvuddragen i vad som sagts	Samtalsutvecklande (1) Muntlig framförandestruktur (2) Muntligt framförandehåll (2) Muntlig framförandeanpassning till syfte (2) Muntlig framförandeanpassning till mottagare (2) Muntlig framförandeanpassning till sammanhang (2) Eventuellt: Textsammanfattande (5)
Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare. Anpassning av språk, innehåll och disposition till syfte, mottagare och sammanhang.	Muntliga presentationer för olika mottagare Muntligt berättande för olika mottagare Anpassning av språk till syfte Anpassning av språk till mottagare Anpassning av språk till sammanhang Anpassning av innehåll till syfte Anpassning av innehåll till mottagare Anpassning av innehåll till sammanhang Anpassning av disposition till syfte Anpassning av disposition till mottagare Anpassning av disposition till sammanhang	Samtalsutvecklande (1) Diskussionsutvecklande (1) Muntligt åsiktsframförande (2) Muntligt argumentunderbyggande (2) Muntligt framförandeförberedande (2) Muntligt framförandegenomförande (2) Muntlig framförandestruktur (2) Muntligt framförandehåll (2) Muntlig framförandeanpassning till syfte (2) Muntlig framförandeanpassning till mottagare (2) Muntlig framförandeanpassning till sammanhang (2)

<p>Talmanus och olika verktyg för att planera och genomföra muntliga presentationer, såväl med som utan digital teknik.</p>	<p>Talmanus för att planera muntliga presentationer med digital teknik</p> <p>Talmanus för att planera muntliga presentationer utan digital teknik</p> <p>Talmanus för att genomföra muntliga presentationer med digital teknik</p> <p>Talmanus för att genomföra muntliga presentationer utan digital teknik</p> <p>Olika verktyg för att planera muntliga presentationer med digital teknik</p> <p>Olika verktyg för att planera muntliga presentationer utan digital teknik</p> <p>Olika verktyg för att genomföra muntliga presentationer med digital teknik</p> <p>Olika verktyg för att genomföra muntliga presentationer utan digital teknik</p>	<p>Eventuellt: Samtalsutvecklande (1)</p> <p>Eventuellt: Diskussionsutvecklande (1)</p> <p>Muntligt åsiktsframförande (2)</p> <p>Muntligt argumentunderbyggande (2)</p> <p>Muntligt framförandeförberedande (2)</p> <p>Muntligt framförandegenomförande (2)</p> <p>Muntlig framförandestruktur (2)</p> <p>Muntligt framförandehåll (2)</p> <p>Muntlig framförandeanpassning till syfte (2)</p> <p>Muntlig framförandeanpassning till mottagare (2)</p> <p>Muntlig framförandeanpassning till sammanhang (2)</p>
---	---	---

TEXTER

- kopplingar mellan centralt innehåll och kriterier i ämnet svenska

Centralt innehåll åk 7-9	Kunskapsaspekter i detta innehåll	Kompetenser som eleven ska visa upp enligt kriterierna (siffran refererar till relevant kriteriedel – se separat uppställning)
<p>Skönlitteratur för ungdomar och vuxna från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen.</p> <p>Epik, lyrik och dramatik.</p> <p>Texter som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor.</p>	<p>Skönlitteratur för ungdomar från olika tider</p> <p>Skönlitteratur för ungdomar från Sverige</p> <p>Skönlitteratur för ungdomar från Norden</p> <p>Skönlitteratur för ungdomar från övriga världen</p> <p>Skönlitteratur för vuxna från olika tider</p> <p>Skönlitteratur för vuxna från Sverige</p> <p>Skönlitteratur för vuxna från Norden</p> <p>Skönlitteratur för vuxna från övriga världen</p> <p>Episk litteratur</p> <p>Lyriklitteratur</p> <p>Dramatiklitteratur</p> <p>Texter som belyser människors villkor</p> <p>Texter som belyser människors identitetsfrågor</p> <p>Texter som belyser människors livsfrågor</p>	<p>Läsningflyt skönlitteratur (5)</p> <p>Läsningflyt sakprosatexter (5)</p> <p>Skönlitterär läsförståelse (5)</p> <p>Textsammanfattande (5)</p> <p>Textinnehållsresonerande (6)</p> <p>Skönlitteraturkunskap (6)</p> <p>Tillkomstsammanhangkunskap (6)</p> <p>Resonemangsförande om språk i Sverige (8)</p> <p>Resonemangsförande om språk i Norden (8)</p> <p>Resonemangsförande om språkbruk i Sverige (8)</p> <p>Resonemangsförande om språkbruk i Norden (8)</p>
<p>Språkliga drag, uppbyggnad och berättarperspektiv i berättande och poetiska texter.</p> <p>Bildspråk, gestaltningar, parallellhandling, tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt dialoger.</p>	<p>Språkliga drag i berättande texter</p> <p>Språkliga drag i poetiska texter</p> <p>Språklig uppbyggnad i berättande texter</p> <p>Språklig uppbyggnad i poetiska texter</p> <p>Språkliga berättarperspektiv i berättande texter</p> <p>Språkliga berättarperspektiv i poetiska texter</p> <p>Bildspråk</p> <p>Gestaltningar</p> <p>Parallellhandling</p> <p>Tillbakablickar</p> <p>Miljöbeskrivningar</p> <p>Personbeskrivningar</p> <p>Dialoger</p>	<p>Skönlitterär läsförståelse (5)</p> <p>Skönlitteraturkunskap (6)</p> <p>Tillkomstsammanhangkunskap (6)</p>

<p>Några skönlitterära genrer och hur de stilistiskt och innehållsligt skiljer sig ifrån varandra.</p>	<p>Några skönlitterära genrer och hur de skiljer sig ifrån varandra Några skönlitterära genrer och hur de innehållsligt skiljer sig ifrån varandra</p>	<p>Skönlitterär läsförståelse (5) Skönlitteraturkunskap (6) Tillkomstsammanhangskunskap (6)</p>
<p>Några skönlitterärt betydelsefulla författare och deras verk samt de historiska och kulturella sammanhang som verken har tillkommit i.</p>	<p>Några skönlitterärt betydelsefulla författare (och deras verk) Några skönlitterärt betydelsefulla (författare och deras) verk De historiska sammanhang som verken har tillkommit i De kulturella sammanhang som verken har tillkommit i</p>	<p>Skönlitterär läsförståelse (5) Skönlitteraturkunskap (6) Tillkomstsammanhangskunskap (6)</p>
<p>Sakprosatexter för ungdomar och vuxna. Beskrivande, förklarande, utredande, instruerande och argumenterande texter. Texternas syfte, innehåll, uppbyggnad och språkliga drag. Kombinationer av olika texttyper.</p>	<p>Sakprosatexter för ungdomar Sakprosatexter för vuxna Beskrivande texter Förklarande texter Utredande texter Instruerande texter Argumenterande texter Texternas syfte Texternas innehåll Texternas uppbyggnad Texternas språkliga drag Kombinationer av olika texttyper</p>	<p>Sakprosatextlig läsförståelse (5) Textsammanfattande (5) Tillkomstsammanhangskunskap (6)</p>
<p>Texter i digitala miljöer samt andra texter som kombinerar ord, bild och ljud. Språkliga och dramaturgiska komponenter samt hur uttrycken kan samspela med varandra, till exempel i filmiskt berättande, teaterföreställningar och webbtexter.</p>	<p>Texter i digitala miljöer som kombinerar ord, bild och ljud Andra texter som kombinerar ord, bild och ljud Språkliga komponenter Dramaturgiska komponenter Hur uttrycken kan samspela med varandra i filmiskt berättande Hur uttrycken kan samspela med varandra i teaterföreställningar Hur uttrycken kan samspela med varandra i webbtexter</p>	<p>Skönlitterär läsförståelse (5) Sakprosatextlig läsförståelse (5) Textsammanfattande (5) Textinnehållsresonerande (6) Skönlitteraturkunskap (6) Tillkomstsammanhangskunskap (6)</p>

SPRÅKBRUK

- kopplingar mellan centralt innehåll och kriterier i ämnet svenska

Centralt innehåll åk 7-9	Kunskapsaspekter i detta innehåll	Kompetenser som eleven ska visa upp enligt kriterierna (siffran refererar till relevant kriteriedel – se separat uppställning)
Språkliga strategier för att minnas och lära genom att identifiera nyckelord och föra anteckningar.	Språkliga strategier för att minnas genom att identifiera nyckelord Språkliga strategier för att minnas genom att föra anteckningar Språkliga strategier för att lära genom att identifiera nyckelord Språkliga strategier för att lära genom att föra anteckningar	Skönlitterär läsförståelse (5) Sakprosatextlig läsförståelse (5) Textsammanfattande (5) Textinnehållsresonerande (6)
Ord och begrepp för att på ett varierat sätt uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.	Ord för att på ett varierat sätt uttrycka känslor Ord för att på ett varierat sätt uttrycka kunskaper Ord för att på ett varierat sätt uttrycka åsikter Begrepp för att på ett varierat sätt uttrycka känslor Begrepp för att på ett varierat sätt uttrycka kunskaper Begrepp för att på ett varierat sätt uttrycka åsikter Ords nyanser Ords värdeladdning Begrepps nyanser Begrepps värdeladdning	Skönlitterär läsförståelse (5) Sakprosatextlig läsförståelse (5) Textsammanfattande (5) Textinnehållsresonerande (6) Skönlitteraturkunskap (6) Tillkomstsammanhangskunskap (6)
Skillnader i språkanvändning beroende på syfte, mottagare och sammanhang. Språkets betydelse för att utöva inflytande.	Skillnader i språkanvändning beroende på syfte Skillnader i språkanvändning beroende på mottagare Skillnader i språkanvändning beroende på sammanhang Språkets betydelse för att utöva inflytande	Skriftspråksvariation (3) Skriftspråksstruktur (3) Skriftspråksinnehåll (3) Skriftspråksanpassning till texttyp (3) Skriftspråksanpassning till syfte (3) Skriftspråksanpassning till mottagare (3) Skriftspråksanpassning till sammanhang (3) Språkligt normföljande (4) Textinnehållsresonerande (6) Skönlitteraturkunskap (6) Tillkomstsammanhangskunskap (6)

<p>Språkbruk, yttrandefrihet och integritet i digitala och andra medier och i olika sammanhang.</p>	<p>Språkbruk i digitala medier i olika sammanhang Språkbruk i andra medier i olika sammanhang Yttrandefrihet i digitala medier i olika sammanhang Yttrandefrihet i andra medier i olika sammanhang Integritet i digitala medier i olika sammanhang Integritet i andra medier i olika sammanhang</p>	<p>Skriftspråksvariation (3) Skriftspråksstruktur (3) Skriftspråksinnehåll (3) Skriftspråksanpassning till texttyp (3) Skriftspråksanpassning till syfte (3) Skriftspråksanpassning till mottagare (3) Skriftspråksanpassning till sammanhang (3) Språkligt normföljande (4) Skönlitterär läsförståelse (5) Sakprosatekstilg läsförståelse (5) Textsammanfattande (5) Textinnehållsresonerande (6) Tillkomstsammanhangskunskap (6)</p>
<p>Språkbruk i Sverige och Norden. Några svenska dialekter och sociolekter. Framträdande skillnader och likheter mellan de nordiska språken.</p>	<p>Språkbruk i Sverige Språkbruk i Norden Några svenska dialekter Några svenska sociolekter Framträdande skillnader mellan de nordiska språken Framträdande likheter mellan de nordiska språken</p>	<p>Skriftspråksvariation (3) Skriftspråksstruktur (3) Skriftspråksinnehåll (3) Skriftspråksanpassning till texttyp (3) Skriftspråksanpassning till syfte (3) Skriftspråksanpassning till mottagare (3) Skriftspråksanpassning till sammanhang (3) Språkligt normföljande (4) Skönlitterär läsförståelse (5) Sakprosatekstilg läsförståelse (5) Textsammanfattande (5) Textinnehållsresonerande (6) Tillkomstsammanhangskunskap (6) Resonemangsförande om språk i Sverige (8) Resonemangsförande om språk i Norden (8) Resonemangsförande om språkbruk i Sverige (8) Resonemangsförande om språkbruk i Norden (8)</p>
<p>De nationella minoritetsspråken i Sverige och deras ställning i samhället.</p>	<p>De nationella minoritetsspråken i Sverige De nationella minoritetsspråken ställning i samhället</p>	<p>?</p>

<p>Språkbruk och språkförändring genom tiderna, till exempel vilka språk som påverkat svenskan historiskt och i nutid.</p>	<p>Språkbruk genom tiderna, t.ex. vilka språk som påverkat svenskan historiskt</p> <p>Språkbruk genom tiderna, t.ex. vilka språk som påverkat svenskan i nutid</p> <p>Språkförändring genom tiderna, t.ex. vilka språk som påverkat svenskan historiskt</p> <p>Språkförändring genom tiderna, t.ex. vilka språk som påverkat svenskan i nutid</p>	<p>Skriftspråksvariation (3)</p> <p>Skriftspråksstruktur (3)</p> <p>Skriftspråksinnehåll (3)</p> <p>Skriftspråksanpassning till texttyp (3)</p> <p>Skriftspråksanpassning till syfte (3)</p> <p>Skriftspråksanpassning till mottagare (3)</p> <p>Skriftspråksanpassning till sammanhang (3)</p> <p>Språkligt normföljande (4)</p> <p>Skönlitterär läsförståelse (5)</p> <p>Sakprosatekstil läsförståelse (5)</p> <p>Textsammanfattande (5)</p> <p>Textinnehållsresonerande (6)</p> <p>Tillkomstsammanhangskunskap (6)</p> <p>Resonemangsförande om språk i Sverige (8)</p> <p>Resonemangsförande om språkbruk i Sverige (8)</p>
--	---	---

INFORMATIONSSÖKNING OCH KÄLLKRITIK

- kopplingar mellan centralt innehåll och kriterier i ämnet svenska

Centralt innehåll åk 7-9	Kunskapsaspekter i detta innehåll	Kompetenser som eleven ska visa upp enligt kriterierna (siffran refererar till relevant kriteriedel – se separat uppställning)
Informationssökning på bibliotek och på internet, i böcker och massmedier samt genom intervjuer.	Informationssökning på bibliotek Informationssökning på internet Informationssökning i böcker Informationssökning i massmedier Informationssökning genom intervjuer	Sakprosateklig läsförståelse (5) Textsammanfattande (5) Textinnehållsresonerande (6) Tillkomstsammanhangskunskap (6) Informationssökningssäkerhet (7) Informationsvalssäkerhet (7)
Hur man refererar, citerar och gör källhänvisningar, även referenser till digitala medier.	Hur man refererar Hur man citerar Hur man gör källhänvisningar Hur man gör referenser till digitala medier	Sakprosateklig läsförståelse (5) Textsammanfattande (5) Textinnehållsresonerande (6) Tillkomstsammanhangskunskap (6) Informationspresterar med citat (7) Informationspresterar med källhänvisning (7) Underbyggda resonemang om informationens trovärdighet (7) Underbyggda resonemang om informationens relevans (7) Underbyggda resonemang om källornas trovärdighet (7) Underbyggda resonemang om källornas relevans (7)
Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.	Hur man sovrar i en stor informationsmängd Hur man prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt	Sakprosateklig läsförståelse (5) Textsammanfattande (5) Textinnehållsresonerande (6) Tillkomstsammanhangskunskap (6) Underbyggda resonemang om informationens trovärdighet (7) Underbyggda resonemang om informationens relevans (7) Underbyggda resonemang om källornas trovärdighet (7) Underbyggda resonemang om källornas relevans (7)